

بزرگ

① غلامحسین افشردی معروف با نام مستعار حسن باقری که این روزها مشهورتر از نام اصلی اوست و تدبیرش در شناخت دشمن زبانزد بود.

✕ نبرد نهایی

پس از پیروزی ایران در عملیات فتح المبین که بزرگ‌ترین پیروزی ایران از آغاز جنگ بود، همه‌ی ناظران در انتظار نبرد خرمشهر بودند. ۱۴ فروردین ۱۳۶۱ روزنامه‌ی استرالیایی The Age به نقل از لس‌آنجلس تایمز نوشته بود «سوال مهم در میان ایرانیان، بسیاری از دیپلمات‌های خارجی و تحلیل‌گران نظامی دیگر این نیست که «آیا» ایران قادر به بیرون راندن عراقی‌ها از میادین نفتی جنوبی‌اش هست یا خیر؟ بلکه سوال اصلی حالا این است که چقدر دیگر ایران زمین‌هایش را پس خواهد گرفت؟» ایرانی‌ها غرق غرور شده بودند و گزارشگر نوشته بود حکومت ایران که زمانی به دنبال مذاکرات صلح با عراق بود، حالا آن ایده را پشت سر گذاشته و «بیش از هر زمانی مصمم است دولت بغداد را نابود کند.»

Iran takes aim at Hussein's regime

② نیروهای جهاد و مهندسی باید پل‌هایی را برای عملیات بیت‌المقدس آماده می‌کردند که ماشین‌های زرهی از روی آن‌ها به‌راحتی عبور کنند. تصویر مربوط به اسفند ۵۹ در سوسنگرد است که نیروهای ستاد جنگ‌های نامنظم پلی را برای عبور طراحی کرده‌اند. ساخت پل روی رودخانه‌های خروشان پیچیده بود.

✕ قرارگاه نصر (محور جنوبی)

نیروهای قرارگاه نصر در محور جنوبی و جناح چپ نیروهای قرارگاه فتح بودند. باید از کارون می‌گذشتند، سرپل‌شان را می‌گرفتند و تأمین می‌کردند. بعد پیش‌روی می‌کردند و پس از نابود کردن دشمن، خرمشهر و مرز را هم تأمین می‌کردند.

به روایت کتاب جنگ؛ بازبایی ثبات: «نکته‌ی مهم در سازمان رزم این عملیات همکاری نزدیک سپاه و ارتش بود که در طول دوران جنگ نظیر نداشت. استعداد نیروهای ارتش در این عملیات، شامل دو لشکر زرهی، یک لشکر پیاده، چهار تیپ مستقل و یک تیپ تحت امر بود که عبارت بودند از: لشکر ۱۶ زرهی قزوین با سه تیپ، لشکر ۹۲ زرهی اهواز با سه تیپ، لشکر پیاده ۲۱ حمزه با چهار تیپ و تیپ‌های ۵۸ ذوالفقار، ۵۵ هواپرد، ۲۳ نوه‌د (تکاور)، ۳۷ زرهی شیراز و نیز تیپ ۳ پیاده از لشکر ۷۷ خراسان. در مجموع، استعداد این نیروها بالغ بر ۲۴ گردان زرهی و مکانیزه و ۱۴ تا ۱۵ گردان پیاده بود.

استعداد نیروهای سپاه نیز عبارت بود از: تیپ‌های ۲۵ کربلا، ۸ نجف‌اشرف، ۱۴ امام‌حسین^(ع)، ۳۱ عاشورا، ۲۱ امام‌رضا^(ع)، ۳۷ نور، ۴۱ ثارالله^(ع)، بیت‌المقدس، ۷ ولی‌عصر^(عج)، ۲۷ محمد رسول‌الله^(ص)، ۴۶ فجر، ۲۲ بدر خرمشهر و ۳۰ زرهی. استعداد هر یگان سپاه بالغ بر هفت تا ۱۰ گردان نیرو بود. گفتنی است استعداد نیروهای سپاه تا پیش از شروع عملیات، بین ۸۵ تا ۹۵ گردان پیاده و چهار گردان زرهی بود که با آغاز عملیات به ۱۰۰ گردان پیاده و زرهی رسید.»

شمالی است. عکس‌های هوایی آن‌ها هم نقش مهمی در طراحی‌ها داشت. در جبهه‌ی ایران همه منتظر شروع عملیات بودند. سه‌قرارگاه عملیاتی برای عملیات بیت‌المقدس طراحی و تشکیل شد:

✕ قرارگاه قدس (محور شمالی)

باید به خاک‌ریزهای مقدم دشمن در جنوب رودخانه‌ی کرخه حمله می‌کرد، سرپل مناسبی می‌گرفت و دشمن را درگیر نگه می‌داشت تا نیروهای قرارگاه‌های نصر و فتح به سمت اهدافشان پیش‌روی کنند.

✕ قرارگاه فتح (محور میانی)

نیروهای قرارگاه فتح باید در جبهه‌ی میانی از کارون عبور می‌کردند، در غرب رودخانه سرپل می‌گرفتند و اول خود را به جاده‌ی اهواز-خرمشهر می‌رساندند.

”نیروهای ایرانی در مرز، در حال حاضر در بیست کیلومتری بصره هستند؛ دومین شهر بزرگ عراق و محتمل‌ترین هدف برای حمله‌ی تمام‌عیار ایرانی‌ها.“

برآورد سی‌ای‌ای پیش از فتح خرمشهر

✕ منابع پرده‌ی هفتم

● 1982, May 18; CIA Records, Possible Outcomes And Implications Of The Iran-Iraq War

● 1982, April 3; The Age

● قلب مقاومت، جعفر شیروانی، سمید زاهدی، فاتحان، چاپ اول، ۱۳۸۸.

● دایرةالمعارف مصور تاریخ جنگ ایران و عراق، جعفر شیروانی، نشر سایان، ۱۳۹۲.

● جنگ بازبایی ثبات، محمد درویدیان، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، چاپ اول، ۱۳۷۸.

